

Allah'a raĝmen "Allahçılık"

Doç. Dr. Ahmet Yıldız ile Röportaj
TBMM Başkan Müşaviri

Yrd. Doç. Dr. Levent Bilgi

Ordu ve yargı başta olmak üzere tüm devlet kurumlarının liyakat, şeffaflık, hesap verebilirlik ve eşitlik temelinde yapılandırılması ve demokrasi bilinci darbeleri tarihe gömecektir.

Sayın Ahmet Yıldız, bir siyaset bilimci, bir sosyolog olarak Osmanlı'dan günümüze bu kadar darbelerle maruz bir toplum olmamızı nasıl yorumluyorsunuz?

Darbeler, Osmanlı-Türkiye modernleşme sürecinin askerlerin öncülüğündeki bürokratik elit tarafından yürütülen tepeden inme bir sosyo-politik dönüşüm projesi olmasıyla yakından ilişkili. Darbe mekaniği, modernleşmenin bir medeniyet değişikliği olarak kurgulanması ve halkı edilgen bir meşruiyet stepnesi olarak kullanması, demokratikleşme ile halkın taleplerinin siyasi karar verme sürecine yansımaya başlaması ve bunun Batıcı seküler elitin projesi ile uyuşmaması sonucu düzeltici araç olarak devreye sokulan bir "tedip aracıdır". Bu anlamda darbeler halksız yani elitlerin iradesine tabi kılınmış bir halkın, siyasi sürecin sözde faili olarak bulunduğu ama ülke uçağının gerçekte "otomatik pilot"un kontrolünde tutulmasının garantörü olarak devreye alınmıştır. 15 Temmuz süreci ile birlikte modernleşmenin aksının değiştiğini ve yukarıdan aşağıya modernleşmenin, halkın siyasi süreçte gerçek özne olduğu aşağıdan yukarıya bir dönüşüm sürecinin takarrür ettiğini söylemek mümkün. Kısaca, darbeler halka karşı modernleştirici elitlerin iradesinin sopa yoluyla dayatılmasıdır. Bu sopa da modernleşmenin seçkinci niteliği ile ilişkilidir.

İki yüz yıla yakındır bir meşrutiyet, demokrasi tarihimiz var. Bu kadar uzun zamandır yaşadığımız topraklara gerçek anlamda bir demokrasinin gelememesini nasıl görüyorsunuz?

Türkiye 1946'da çok partili demokrasiye geçişi başardı ve seçimlerin siyasi oyunun belirleyeni olarak kabul edilmesi anlamında demokrasiyi konsolide etti. Ancak seçim sonuçlarının ortaya çıkardığı hükümetlerin, modernleşmenin ana aksından sapmasını önlemek için 1961 anayasası ile bir vesayet rejimi oluşturuldu. Ordu, yüksek yargı ve üniversite bu vesayetin sacayakları olarak kurgulandı. Halkın tercihlerinin siyasi sisteme yansıdığı tek kanal olan sandık sürekli gözetim altında tutuldu. Bu anlamda demokrasi siyasi modernleşmenin ana unsuru gibi görünürken gerçekte onu halkın iradesine tabi hale getirdiği için, elitler arası çatışma ve elit-halk gerilimi, demokrasinin konsolidasyonunu sivil ve askeri darbeler yoluyla kesintiye uğrattı.

İslam coğrafyasına baktığımız zaman her yerde bir karışıklık, bitmez tükenmez kavgalar, ölümler ve darbe yönetimleri görüyoruz. Bu hal İslam'ın özünde böyle bir kan ve savaş yapısı olduğu düşüncesini veriyor. Sizce İslam hürriyetlere, demokrasiye, insanların başka dinden, düşünceden kişilerle birlikte yaşamalarına imkân veren bir din değil midir? Öyleyse bu sonuçları neyle açıklayabiliriz?

İslam siyasi coğrafyasındaki otoriter manzara 2. Dünya Savaşı sonrasında yaşanan dekolonizasyon sürecinde Batılı vekalet rejimlerinden kaynaklanmaktadır. Karıncanın hukukunu gözeten bir din, otoriter rejimler tarafından kendi iktidarlarının devamı için bir payanda olarak kullanılmak istenmiş, demokratik muhalefet mekanizmalarının olmayışı yüzünden ortaya çıkan silahlı muhalefet hareketleri de meşruiyet referanslarını İslamdan devşirme ihtiyacını hissetmişlerdir, çünkü Batı dünyasındaki külli sekülerleşmenin Hıristiyanlığı sürükleyip getirdiği noktadan farklı olarak İslam sekülerizme teslim olmamış ve hayatiyetini sürdürmüştür. Tarihe baktığımızda Hristiyanlıkla şiddet arasında asırlara sâri bir ilişkiyi görebiliriz ama İslam Endülüs ve Osmanlı medeniyetlerinin vücuda gelmesindeki en önemli amillerden biri olarak öne çıkmaktadır. Hristiyanlığın bir medeniyeti yoktur! Batı medeniyeti seküler bir medeniyettir.

İhvan gibi silahlı değil siyasi muhalefeti benimseyen hareketler sürekli kriminalize edilmiş ve siyasi

alan seküler otokratların vekalet yönetimleri altında tutulmuştur. Bediüzzaman'ın müsbet hareket ilkesinin İslam coğrafyasında bilinmemesi, en son Suriye örneğinde görüldüğü üzere, şiddetin sınır tanımadığı bir siyasi manzarayı tetiklemiştir. İslam dünyası kendinden hareketli, Batılı çıkarlardan bağımsızlaşmış bir siyasi sürece ulaşamamanın sancularıyla kıvrınmaktadır. IŞİD gibi silahlı yapılar ise Batının İslam dünyasına ihracıdır.

15 Temmuz'a gelirse, sizce yüzlerce subay, asker, FETÖ'cüler hiç beklenmedik, herkesin darbeler tarih oldu dediği bir zamanda, nasıl hem kendi hem de yüzlerce masumun hayatını karartan böyle darbeye kalkışabildiler?

Türkiye, Batılı çıkarlardan bağımsızlaşan bir demokratik yönetim sürecini oluşturmayı başardı. Bu Batıyla sürekli bir çatışma ilişkisi içinde bulunmayı gerektirmiyor elbette ama Batının bir rol model olma niteliğini de kaybettiğini gösteriyor. Heretik bir dini grubun eliyle gerçekleşen 15 Temmuz darbe girişimi karşısında hem AB hem de ABD'nin, gönülsüzlüğü açık sözde kınamalarına rağmen, Batı tarafından sessiz bir desteğe konu edilmesi, burada tafsiline gerek olmayan bir sürecin sonunda devlet içinde üslenen bir heretik grubun harekete geçmesine ve bu gücü seçilmiş hükümeti devirmek için kullanmasında somutlaşmıştır. Darbenin önlenmesinde halkın oynadığı rol ve esasen darbenin başarıya ulaşamamasının sebepler planında izahın zor olduğu bu yeni durum,

Türkiye’de devlet gücünün gasp edilmesi yoluyla darbe yapmanın artık mümkün olmadığını teyid etmiştir.

Darbe gecesi yüzlerce insanımızı, kendi insanlarını, meclisini, havadan, karadan ateş altına alan bu darbecilerin nasıl olup da bu kadar gözlerinin döndüğünü anlamak, sorgulamak lazım. Bu akıl tutulması, bu çılgınlığın yapılabilmesi nasıl bir vahşet psikolojisinin, nasıl bir sosyolojinin ürünüdür?

Seçilmişlik inancı, beklenen kurtarıcıya olan iman, cemaat kültürü, güç zehirlenmesi, ABD ile geliştirilmiş “samimi” ilişkiler ve Cumhurbaşkanı’na karşı özelleştirilmiş sınırsız nefret ile halkın cahilliğinden dolayı iradesinin hükümsüzlüğünün kabulü vs. Ölenin de öldürenin de şehit olduğunu düşünme ya da halkın helak edilmeyi hak ettiğine olan inanç. Allah’a rağmen “Allahçılık” ... Mesihyanik bir Makyavelizm.

Ülkemiz güçlü bir askeri yapıya ve hiyerarşiye sahip. Nitekim 27 Mayıs, 12 Eylül, 12 Mart, 28 Şubat sivilleri dümdüz geçen direkt veya indirekt askeri darbeler oldu. 15 Temmuz’un öncekilerden farkları nelerdir ?

Ordu içindeki örgütlenmesi ile orduyu tüm vatandaşlara ait bir devlet kurumu olmaktan çıkarıp cemaatin ordusuna dönüştürerek orduyu ele geçirmede yakaladıkları başarı düzeyinin bir benzeri yok. Orduya muvazaf katılımlarını mutlak kontrollerinde bulundururken cemaatçi olmayan subayların kurgu davalarla cemaat yargısı eliyle tasfiyesi. Kemalistlerin bile bu kadar örgütlü bir güce sahip olduklarını söylemek zor. Buna medya ve sermaye ayakları da eklendiğinde, Batının zaten baştan beri var olan desteği de göz önüne alındığında 15 Temmuz’un neden başarılı olamadığını anlamak daha da kritik bir hale geliyor. Sebep planı dışında kaderi bir okuma yaparsak, ilahi iradenin İslam’ın beşeri bir külte dönüşmesine izin vermediğine inanmak gerekiyor.

Bu vatanda yaşayan insanlar Türk’ü, Kürt’ü, Çerkez’i, Arap’ıyla 15 Temmuz gecesi tek yürek, tek millet olmuşlardır. Silahlara, tanklara, uçaklara, zorbalara, diktatörlere karşı muhteşem bir zafer kazanmışlardır. Bu birlik ve beraberliğimizin devamı, bu muhteşem zaferin gölgelenmemesi için sizce yapılması gerekenler nelerdir?

İslami kimlikle vatandaşlık aidiyetinin barıştırılması, devlette seküler ya da dini nitelikli cemaatçi kimlikler üzerinden örgütlenmelere izin verilmemesi, bu çerçevede çoğulcu bir siyasi kültür için açık kapı politikası uygulayarak uzlaşmacı bir siyasi kültürün beslenmesi gerekiyor. Halkın iradesine tüm renkleri ile saygı duymak şart. Bu çoğunlukçuluktan farklı bir şey. Hukuk devletinin hayata geçirilmesinde büyük sıkıntılar var. Bağımsız ve tarafsız bir yargı gücünün gereğine samimi olarak inanmak şart.

Darbelerin halkın iradesine bir saldırı olması, tüm siyasi partilerin 15 Temmuz darbe girişimine karşı tavır almasıyla somutlaştı. Ordu ve yargı başta olmak üzere tüm devlet kurumlarının liyakat, şeffaflık, hesap verebilirlik ve eşitlik temelinde yapılandırılması ve demokrasi bilinci darbeleri tarihe gömecektir.

15 Temmuz darbe girişiminin önlenmesinde, halk, polis ve siyasi partiler önemli rol oynadı. Cumhurbaşkanı’nın liderliği bu bakımdan çok kıymetli. Recep Tayyip Erdoğan’ın “şapkasını alıp gitmek” yerine aktif mücadelenin liderliğini üstlenmesi ve halkı meydanlara çağırarak darbecileri hareketsizleştirmeyi başarması, kitlelerle arasında var olan benzersiz duygusal bağ ve bunun sağladığı mobilizasyon gücü, 15 Temmuz’u demokrasi tarihimizin en değerli bölümlerinden biri haline getirdi.

